

Harjoitustentti 2019

Tehtävä 1.

Purjevene etenee Atlantilla 8,5 solmun nopeudella tosisuuntaan 031° . Havainnoissa on silmänskorkeus 3,3 m ja indeksikorjaus $+0,9'$.

a) Tosikeskipäivällä 2.2.2000 mitataan merkintäpaikassa $N37^\circ19'$ $W27^\circ58'$ Auringon alareunan sekstanttikorkeudeksi $35^\circ22,3'$. Mikä on havaittu latitudi? (3p)

b) Matka jatkuu suuntaan 030° pohjan suhteen. Vyöhyke aikaan 16:12:10 mitataan Auringon yläreunan sekstanttikorkeudeksi $10^\circ34,6'$. Määritä aluksen sijainti! (3p)

c) Haluat ohittaa lähestyvän Terceiran saaren kaakkoiskärjen ($N38^\circ38.60'$ $W027^\circ04.74'$) tasan 8 meripeninkulman etäisyydeltä! Mille tosisuunnalle veneen on käännettävä puoli tuntia b) kohdan paikanmäärityksen jälkeen, saaren ohittamiseksi? (3p)

Tehtävä 2.

Antwerpenista lähtenyt alus kulkee Atlantilla lännen suuntaan.

a) Aamuhämärissä 9.8.2000 mitataan merkintäpaikassa $N47^\circ09,8'$ $W009^\circ58,0'$, kronometriaikaa 04:21:55 Pohjantähden (Polaris) sekstanttikorkeus $47^\circ50,0'$ ja kronometriaikaa 04:25:47 tähden Alpheratz sekstanttikorkeus $69^\circ27,8'$. Havainnoissa silmänskorkeus on 3 m, indeksikorjaus $+5,6'$, kronometrikorjaus $+14$ sek. Aluksen liikettä havaintojen välillä ei tarvitse huomioida. Määritä aluksen sijainti! (6p)

b) Aluksen saapuessa 17.8.2000 Yhdysvaltojen Baltimoreen, Marylandiin ($N39^\circ15.4'$ $W076^\circ33.7'$) virallinen aika satamassa on 14:10. Mikä on ollut aluksen keskinopeus a) kohdan paikanmäärityksen jälkeen, kun lokin mukaan on kuljettu 3078 meripeninkulmaa? (3p)

Tehtävä 3.

Aluksen tosisuunta on 115° . Mihin vyöhyke aikaan ja mistä keulakulmasta aurinko nousee joulupäivän aamuna 25.12.2000 ennakoidussa sijainnissa $S40^\circ20'$ $E154^\circ15'$? (3p)

Tehtävä 4.

Merkintäpaikassa $S26^\circ00'$ $W026^\circ55'$ tehdään havaintoja 13.4.2000 iltahämärässä. Silmänskorkeus 3,1 m ja indeksikorjaus $-2,8'$.

a) vyöhyke aikaan 18:22:40, kronometrin näyttäessä 8:29:12 havaitaan tunnistamaton kirkas tähti tosisuuntimassa 285° , ja mitataan sen horisonttikorkeudeksi $44^\circ35,2'$. Mikä tähti on kyseessä? (3p)

b) Tasan 2 minuuttia myöhemmin mitataan Kuun yläreunan sekstanttikorkeudeksi $42^\circ14,1'$. Määritä aluksen sijainti! (9p)

Harjoitustentti 2019
Tehtävä 1a)

Havainnoissa on silmäncorkeus 3,3 m ja indeksikorjaus +0,9'.

a) Tosikeskipäivällä 2.2.2000 mitataan merkintäpaikassa N37°19' W27°58' Auringon alareunan sekstanttikorkeudeksi 35°22,3'. Mikä on havaittu latitudi? (3p)

Vastaus 1a) = 37°30,9'N

$\Delta\phi = +11,9'$

4.4.2019

Keskipäivän latitudi

☉ Korkeus		Mer.pas. - tunti		DR mer.pass.	
$H_i =$	35° 22,3'	TT =	12 : 00 : 00	$\varphi =$	+37° 19,0' N
ik =	+0,9'	±ET =	+13:38	$\lambda =$	-027° 58,0' W
$H_n =$	35° 23,2'	LMT =	12:13:38		
Dip =	-3,2'	$\Delta t =$	+01:51:52	KrT	
$H_s =$	35° 20,0'	UT =	14:05:30	krk	
rk =	+14,9'	zc/sc	-2	KrT	
$\Delta r =$		ZT/ST	12:05:30	±12h	
$H_t =$	35° 34,9'	+st		UT ₁	
		klo/LT		UT-päivä: 2.2.2000	
Latitudi ϕ ja Deklinaatio δ ovat samanmerkkiset					
Lat > Dec		Lat < Dec		Deklinaatio	
A1 $\varphi = 90^\circ - H_t + Dec$	A2 $\varphi = H_t - 90^\circ + Dec$			d =	+0,7'
+90°	90° 00,0'	$H_t =$		Dec =	-16° 54,3' S
- $H_t =$		- 90° =	90° 00,0'	±dk =	+0,1'
				Dec =	-16° 54,2' S
				$\Delta t =$	
+Dec =		+Dec =		$\lambda =$	-27°58' /-15
Lat =		Lat =		$\Delta t =$	1,86444 h
				$\Delta t =$	+01:51:52
Latitudi ϕ ja Dec δ erimerkkiset					
B $\varphi = 90^\circ - Dec - H_t$					
90° =	90° 00,0'				
- Dec =	-16° 54,2'				
	73° 05,8'				
- $H_t =$	-35° 34,9'				
Lat =	+37° 30,9'				

Φφ

6

Harjoitustentti 2019
Tehtävä 1b)

Matka jatkuu 8,5 solmun nopeudella suuntaan 030°
pohjan suhteen. Vyöhykeajkaan 16:20:10 mitataan

MERKINTÄLASKU (tunnetaan matka ja suunta)

Kaavat

$\Delta\varphi = D \times \cos TS$	34,944 M $\cdot \cos 30^\circ$	=	+30,262'
$dep = D \times \sin TS$	34,944 M $\cdot \sin 30^\circ$	=	+17,472 M
$\Delta\lambda = dep / \cos \varphi_k$	+17,472 M / $\cos +37^\circ 34,1'$	=	+22,043'

Lähtötiedot

Nopeus f	8,5 kn
Suunta K	030°
Ajoaika Δt	4:06:40 h
Matka D	34,944 M

Matka-ajaka

$t_2 =$	16:12:10
$t_1 =$	12:05:30
$\Delta t =$	4:06:40

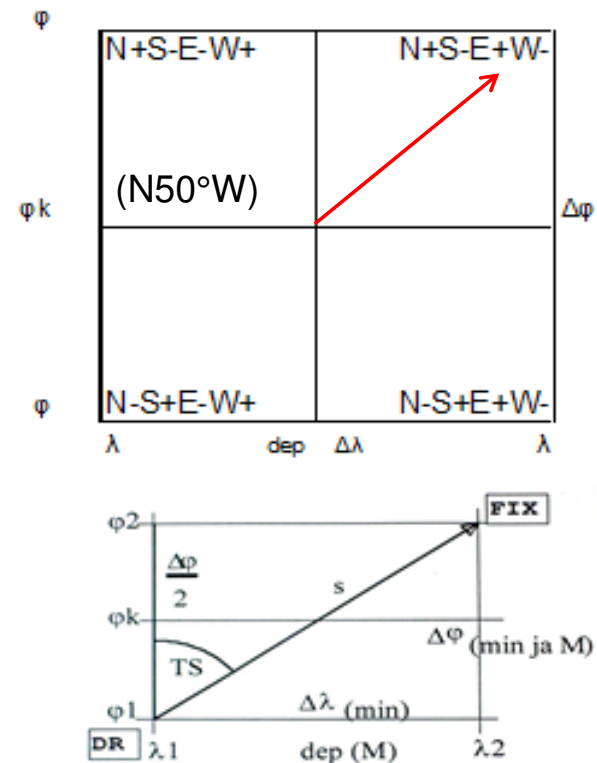
Keskilähtö

φ_1	+37° 19,0'	N
$\Delta\varphi/2$	+15,1'	
φ_k	+37° 34,1'	N

Havaittu paikka FIX

φ_1	+37° 19,0'	N
$\Delta\varphi$	+30,3'	
φ_2	+37° 49,3'	N

λ_1	-027° 58,0'	W
$\Delta\lambda$	+22,0'	
λ_2	-027° 36,0'	W

Aurinko yläreuna		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ +37° 49,3'	N
				Lon λ -027° 36,0'	W
$H_i = 10^\circ 34,6'$	Päivä 2.2. →	klo =		KrT =	
$i_k = +0,9'$		klok =		krk =	
$H_h = 10^\circ 35,5'$		ZT = 16:12:10		KrT =	
Dip = -3,2'		zc = +2		12h	
$H_s = 10^\circ 32,3'$	2.2. →	UT 18:12:10	UT =		
$r_k = -21,1'$	H.P.				
10° 11,2'		v =		±d = +0,7	
HPK =	GHA = 86° 34,9'	Dec = -16° 51,4'		S	
pk =	$k^{ms} = 3^\circ 02,5'$	± dk = +0,1'			
ΔR =	vk =	Dec = -16° 51,3'		S	
UK =	GHA = 89° 37,4'	W			
$H_t = 10^\circ 11,2'$	± λ = -027° 36,0'				
$H_L = 10^\circ 11,2'$	LHA = 62° 01,4'				
ΔH = 0,0'	± 360°				
-	0,0 mpk	LHA = 62° 01,4'			

+ = kohti - = pois

$$\sin H_L = \sin Lat \cdot \sin Dec + \cos Lat \cdot \cos Dec \cdot \cos LHA$$

$$\cos Z = (\sin Dec - \sin Lat \cdot \sin H_L) / (\cos Lat \cdot \cos H_L)$$

0,1768442303

10,1859988126°

-0,5124298326

120,8258156356°

z = 120,8°

Zn = 239,2°

z = Zn kun LHA > 180°

Zn = 360° - z kun LHA ≤ 180°

		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ	
				Lon λ	
$H_i =$	Päivä	klo =	KrT =		
$i_k =$		klk =	krk =		
$H_h =$		→ ZT =	KrT =		
Dip =		zc =	12h =		
$H_a =$		→ UT	UT =		
$r_k =$	H.P.				
		v =		$\pm d =$	
HPK	GHA =	Dec =			
pk =	$k^{ms} =$	$\pm dk =$			
$\Delta R =$	vk =	Dec =			
UK =	GHA =				
$H_t =$	$\pm \lambda =$	Aluksen liike			
$H_L =$	LHA =	Nopeus f			
$\Delta H =$	$\pm 360^\circ$	Suunta K			
	mpk	LHA =	Ajoaika Δt		

+ = kohti - = pois

Matkalaskennan kaavat

$$\phi_2 = \phi_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \cos K) / 60$$

$$\lambda_2 = \lambda_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \sin K) / (60 \cdot \cos K)$$

z =

Zn =

Tehtävä
Kartta
nro

1b

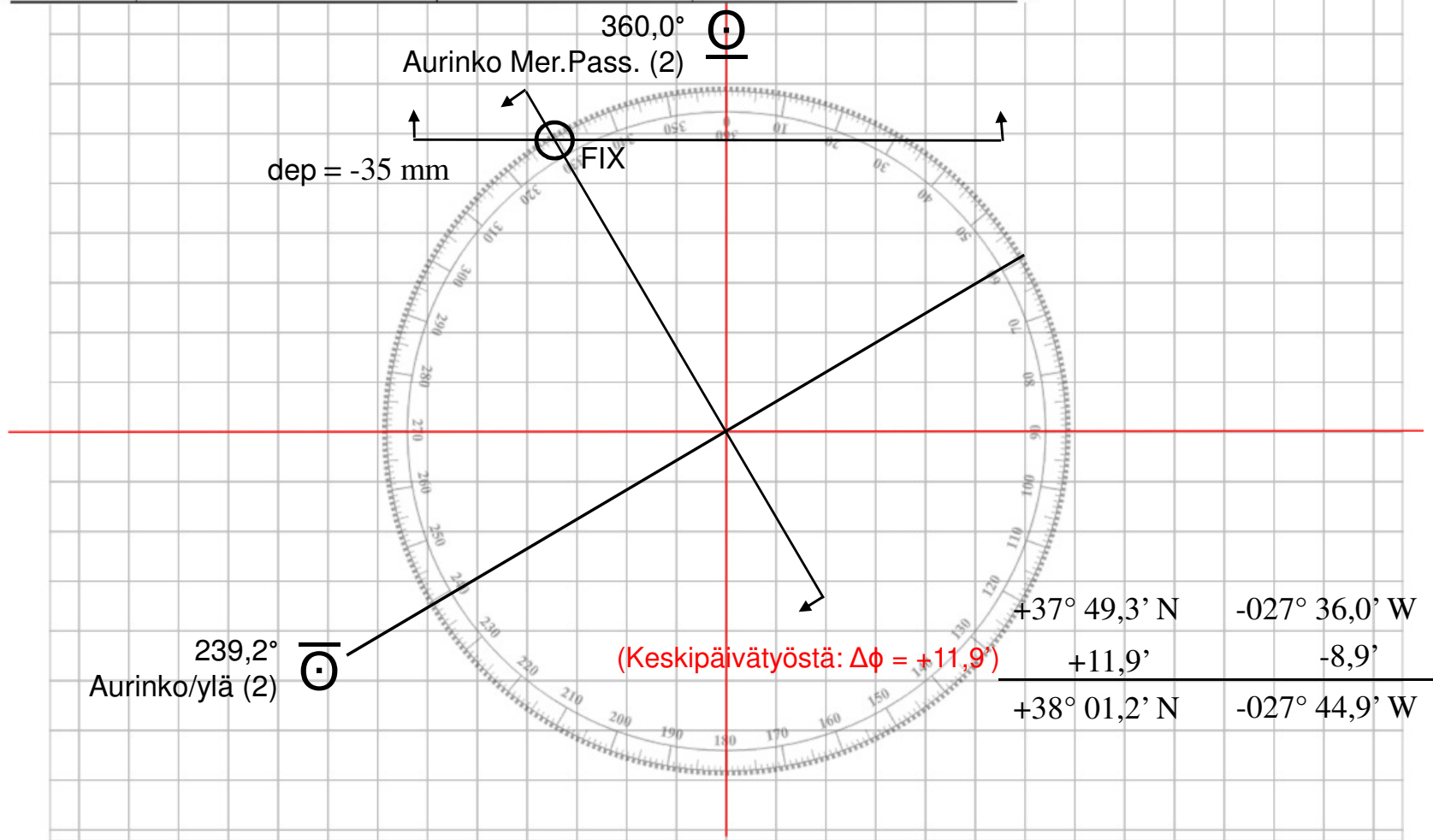
Mittakaava(Mi)
5 mm = 1mpk
10, 5 tai 2mm

Mittakaava(Mi)
1"= 5 mm

$\Delta \varphi' = \frac{\Delta \varphi}{(\text{Mi})} \text{ mm} =$

Tähtitieteellinen merenkulku Plotting ruutukartta

$\Delta \lambda' = \frac{\Delta \lambda - 35 \text{ mm}}{(\text{Mi}) 5 * \cos \varphi} = -8,8856'$
 $\varphi = 38^{\circ} 01,2'$

Harjoitustentti 2019

Tehtävä 1c)

Käännöspisteen koordinaatit

MERKINTÄLÄBKU (tunnetun matkan ja suunnan)

Kaavat

$\Delta\varphi = D \cdot \cos TS$	4,25	$M \cdot \cos 30^\circ$	=	+3,680	'
$dep = D \cdot \sin TS$	4,25	$M \cdot \sin 30^\circ$	=	+2,125	M
$\Delta\lambda = dep / \cos\varphi_k$	+2,125	$M / \cos +38^\circ 03,0'$	=	+2,699	'

Lähtötiedot

Nopeus f	8,5	kn
Suunta K	030	°
Ajoaika Δt	½h	h
Matka D	4,25	M

Matka-aika

$t_2 =$	
$t_1 =$	
$\Delta t =$	

Keskilähtö

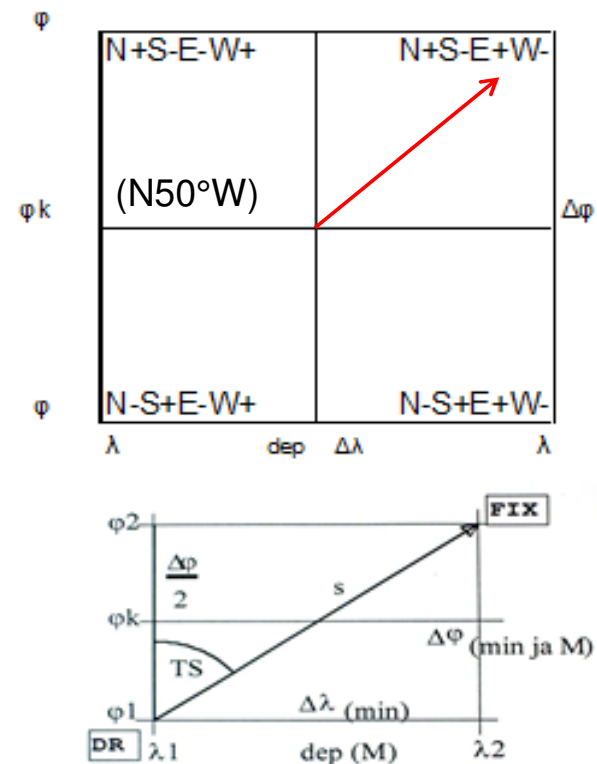
		N/S
φ_1	+38° 01,2'	N
$\Delta\varphi/2$	+1,8'	
φ_k	+38° 03,0'	N

Havaittu paikka FIX

		N/S
φ_1	+38° 01,2'	N
$\Delta\varphi$	+3,7'	
φ_2	+38° 04,9'	N

W/E

		W/E
λ_1	-027° 44,9'	W
$\Delta\lambda$	+2,7'	
λ_2	-027° 42,2'	W

7.4.2019

Harjoitustentti 2019 – Tehtävä 1c)

$$\begin{array}{rcl} \text{Terceira} & = & +38^\circ 38,6'N \quad -027^\circ 04,7'W \\ \text{DR} & = & +38^\circ 04,9'N \quad -027^\circ 42,2'W \\ \hline & & \Delta\phi = +33,7' \quad \Delta\lambda = +37,5' \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{Klat} & & \\ +38^\circ 04,9'N & & \\ +16,9' & & \\ \hline & & +38^\circ 21,8'N \end{array}$$

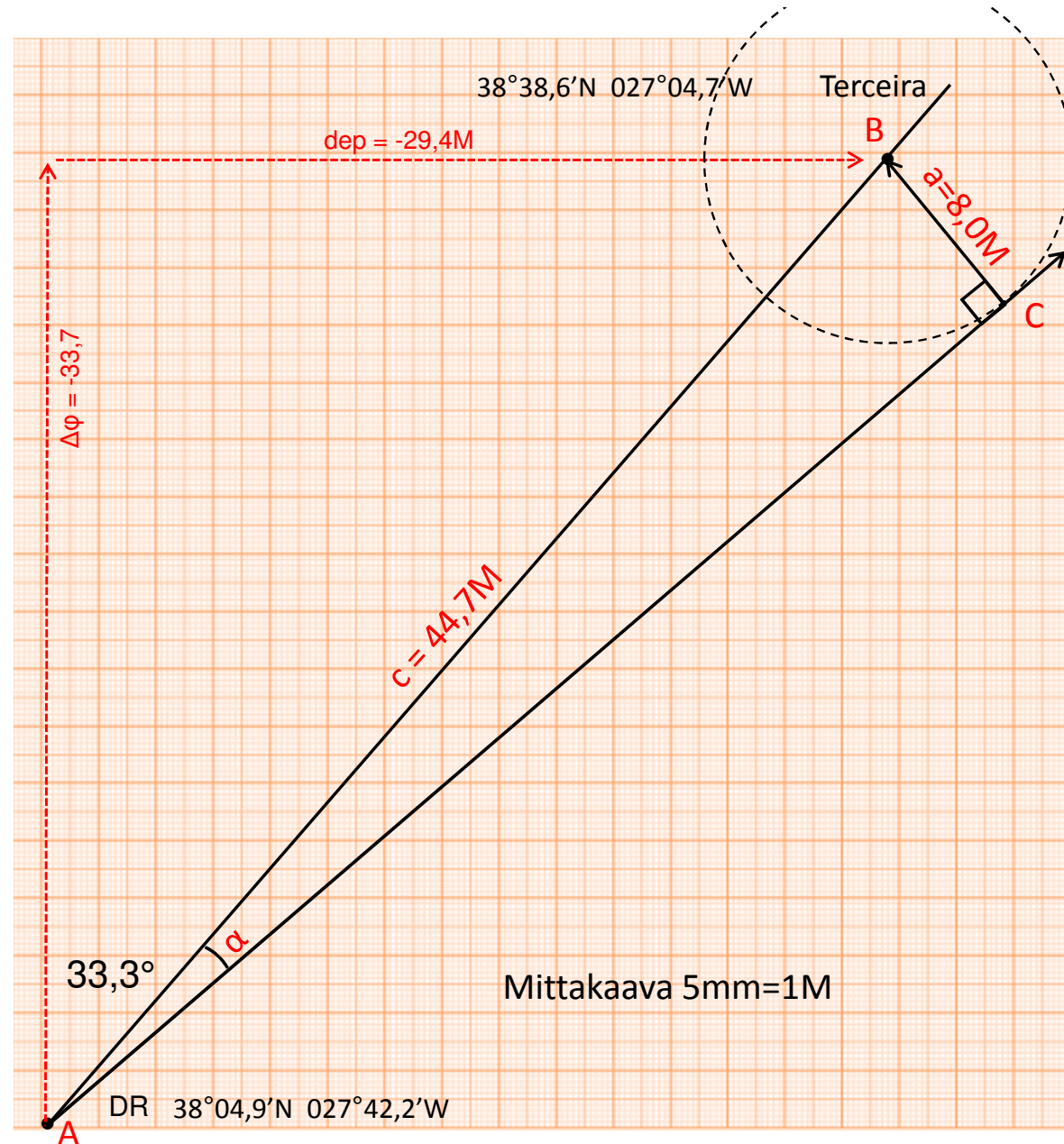
$$\begin{array}{lclcl} \text{dep} & = & \Delta\lambda \cdot \cos\phi_k & = & +37,5' \cdot \cos+38^\circ 21,8' & = & 29,403M \\ D & = & \sqrt{(\text{dep}^2 + \Delta\phi^2)} & = & \sqrt{(29,4^2 + 33,7^2)} & = & 44,722M \\ S & = & \arctan(\text{dep}/\Delta\phi) & = & \arctan(29,4/44,7) & = & 33,33^\circ \\ & & & & \text{TS (A} \rightarrow \text{B)} = 0^\circ + 33,3^\circ = 033,3^\circ \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \sin(\alpha) = a/c \\ \sin(\alpha) = 8/44,7 = 0,1789709172 \\ \alpha = \arcsin(0,1789709172) = 10,3098^\circ \end{array}$$

$$\text{TS (A} \rightarrow \text{C)} = 033,3^\circ + 10,3^\circ = 43,6^\circ$$

Vastaus = ohjattava tosisuunta on 043,6°

7.4.2019

$$\begin{aligned} \Delta\varphi &= 47^\circ 11,4' \\ &- 47^\circ 09,8' \\ &= +1,6' \end{aligned}$$

7.4.2019

Päivä 9.8.	klo =	KrT = 04:21:55	Merkintäpaikka Lat φ +47° 09,8' N Lon λ - 009° 58,0' W zc = λ -9°58' / -15 = +0,66
	klk =	krk = +14	
	ZT =	KrT = 04:22:09	
	zc =	12h	
	UT =	UT = 04:22:09	
H _i = 47° 50,0'		γ GHA = 17° 57,4'	(W)
ik = +5,6'		γ k ^{ms} = 5° 33,2'	
H _n = 47° 55,6'		γ GHA = 23° 30,6'	
Dip = - 3,0'		$\pm \lambda$ = - 009° 58,0'	
H _a = 47° 52,6'		γ LHA = 13° 32,6'	
$\times$ rk = - 0,9'		$\pm 360^\circ$	
Δ r =		γ LHA = 13° 32,6'	
H _t = 47° 51,7'			
A ₀ = 18,7'		← N.A. Interpoloi	
A ₁ = + 0,6'		← N.A. likimäär. Lattitudin mukaan	
A ₂ = + 0,4'		← N.A. sivut 274-278	
-1° - 1° 00,0'		← vakio korjaus 1°	
φ = 47° 11,4'		← Laskettu Latitudi	
		Atsimuutti = ts = 000,5°	

Sekstanttikorkeuden määrittäminen latitudin perusteella (takaisinlaskenta)

HUOM! Käytetään vastakkaisia etum erkejä takaisinlaskennassa.

φ =	DR Latitudi
+1°	← vakio korjaus 1°
A ₀ = -	← N.A. Interpoloi
A ₁ = -	← N.A. likimäär. Lattitudin mukaan
A ₂ = -	← N.A. sivut 274-278
H _t =	← Polaris en H _t (tosikorkeus), kun Latitudi tiedetään
Δ r =	
$\times$ rk = +	
Dip = +	
$\pm$ ik =	
H _i =	← Polaris en H _i (= sekstanttikorkeus) kun Latitudi tiedetään

A₀ määrittäminen ja interpolointi

A ₀ ° = 0° 18,9'	γ LHA deg	13°	
A ₀ ' = - 0,2'	γ LHA min	32,6'	/ 60 • - 0,3
A ₀ = 0° 18,7'			A ₀ ' = - 0,137

Harjoitustentti 2019 Tehtävä 2a)

Paikan määrittäminen tunnistettujen tähtien avulla

Tähti = Alpheratz (2)	Merk. paikk	Lat φ +47° 09,8' N Lon λ - 009° 58,0' W
Päivä (ZT) 9.8.2000	klo = klk =	KrT = 04:25:47 krk = +14
H _i = 69° 27,8'	ZT =	KrT = 04:26:01
ik = + 5,6'	zc =	12h
H _n = 69° 33,4'	UT =	UT = 04:26:01
Dip = - 3,0'	UT-päivä =	9.8.2000
H _a = 69° 30,4'		
※rk = - 0,4'	γGHA = 17° 57,4'	※Dec = + 29° 05,5' N
	γk ^{ms} = + 6° 31,3'	
ΔR =	γGHA = 24° 28,7'	※SHA 357° 53,7'
H _t = 69° 30,0'	± λ = + 009° 58,0'	+γLHA = 14° 30,7'
H _L = 69° 31,2'	γLHA = 14° 30,7'	※LHA = 372° 24,4'
ΔH = - 1,2'	± 360°	± 360° -360°
pois 1,2 mpk	γLHA = 14° 30,7'	※LHA = 12° 24,4'

$$\sin H_L = \sin Lat \cdot \sin Dec + \cos Lat \cdot \cos Dec \cdot \cos \gamma LHA$$

$$\cos Z = (\sin Dec - \sin Lat \cdot \sin H_L) / (\cos Lat \cdot \cos H_L)$$

$$z = 147,5^\circ$$

$$Z_n = 212,5^\circ$$

$$\begin{aligned} &0,9367945790 \\ &69,520032973^\circ \\ &-0,8438371408 \\ &147,5475583634^\circ \end{aligned}$$

$$z = Z_n \text{ kun } \gamma LHA > 180^\circ$$

$$Z_n = 360^\circ - z \text{ kun } \gamma LHA \leq 180^\circ$$

Tähti =	Merk. paikk	Lat φ Lon λ
Päivä (ZT)	klo = klk =	KrT = krk =
H _i =	ZT =	KrT =
ik =	zc =	12h
H _n =	UT =	UT =
Dip =	UT-päivä =	
H _a =		
※rk =	γGHA =	※Dec =
	γk ^{ms} =	
ΔR =	γGHA =	※SHA
H _t =	± λ =	+γLHA =
H _L =	γLHA =	※LHA =
ΔH =	± 360°	± 360°
	mpk γLHA =	※LHA =

$$\varphi_2 = \varphi_1 + (f \times \Delta t \times \cos K) / 60$$

$$\lambda_2 = \lambda_1 + (f \times \Delta t \times \sin K) / (60 \times \cos K)$$

$$z =$$

$$Z_n =$$

Harjoitustentti 2019 Tehtävä 2a)

Espoon Kipparit ry

Tehtävä
Kartta
nro

2a

Mittakaava(Mi)
10 mm = 1mpk
10,5 tai 2mm

Mittakaava(Mi)
1" = 10 mm

$$\Delta \varphi' = \frac{\Delta \varphi}{(\text{Mi})} = \frac{\text{mm}}{\text{mm}} = \text{---}$$

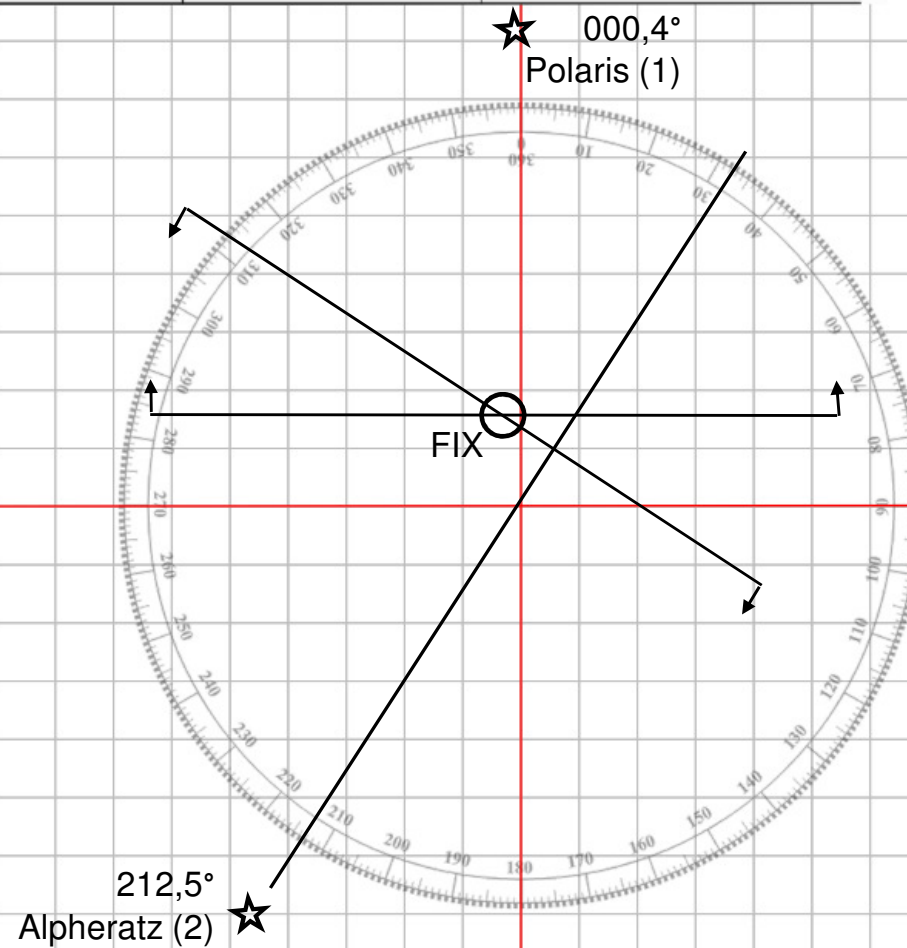
Tähtitieteellinen merenkulku Plotting ruutukartta

$$\Delta \lambda' = \frac{\Delta \lambda - 3 \text{ mm}}{(\text{Mi}) 10 * \cos \varphi} = -0,4416'$$

$$\varphi = 47^{\circ} 11,4'$$

$$\Delta \varphi = +16 \text{ mm}$$

$$\text{dep} = -3 \text{ mm}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{DR} & +47^{\circ} 09,8' \text{ N} & -009^{\circ} 58,0' \text{ W} \\ & +1,6' & -0,4' \\ \hline \text{FIX} & +47^{\circ} 11,4' \text{ N} & -009^{\circ} 58,4' \text{ W} \end{array}$$

Harjoitustentti 2019 Tehtävä 2b)

Baltimore:	LT	14:10	17.8.
	<u>st</u>	<u>-1:00</u>	
	ST	13:10	
	<u>sc</u>	<u>+5:00</u>	
	UT	18:10	
Havainto:	<u>UT</u>	<u>04:26</u>	9.8.
	Δt	13:44	8 vrk

$$\text{Ajoaika} = (8 \cdot 24) + 13:44 = 205\text{h } 44\text{min}$$

$$\text{Nopeus} = \frac{3078\text{M}}{205:44} = 14,9611 = \mathbf{15,0\text{kn}}$$

Harjoitustentti 2019 Tehtävä 3)

Auringon nousu	04:29	(LMT)
<u>ΔT</u>	<u>-10:17</u>	
UT	-05:48	= 18:12 ed.pv
<u>zc</u>	<u>+10</u>	
ZT	04:12	

$$\Delta T = +154^{\circ}15' / -15^{\circ} = -10,2833333$$

$$\Delta T = -10:17$$

$$zc = 154^{\circ}15' / -15^{\circ} = -10$$

Vastaus: **Vyöhykeaika = 04:12**

Aurinko yläreuna		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ -40° 20,0'	N	Lon λ +154° 15,0'	E
$H_i =$	Päivä	klo =	KrT =				
$i_k =$		klok =	krk =				
$H_h =$	25.12. →	ZT = 04:12	KrT =				
Dip =		zc = -10	12h				
$H_a =$	0° 05,1'	24.12. →	UT 18:12	UT =			
$r_k =$	-50,5'	H.P.					
		v =	$\pm d = +0,1$				
HPK =	GHA = 90° 01,7'	Dec = -23° 23,9'	S				
pk =	$k^{ms} = 3° 00,0'$	$\pm dk = 0,0'$					
$\Delta R =$	vk =	Dec = -23° 23,9'	S				
UK =	GHA = 93° 01,7'						
$H_t =$	$\pm \lambda = +154° 15,0'$	E					
$H_L =$	-0° 45,4'	LHA = 247° 16,7'					
$\Delta H =$	$\pm 360°$						
	mpk	LHA = 247° 16,7'					

+ = kohti - = pois

$$\sin H_L = \sin Lat \cdot \sin Dec + \cos Lat \cdot \cos Dec \cdot \cos LHA$$

$$\cos Z = (\sin Dec - \sin Lat \cdot \sin H_L) / (\cos Lat \cdot \cos H_L)$$

$$z = 122,2°$$

$$Z_n = 122,2°$$

$z = Z_n$ kun $LHA > 180°$

$Z_n = 360° - z$ kun $LHA \leq 180°$

$$-0,0131960376$$

$$-0,7560992058°$$

$$-0,5322406259$$

$$122,1569703°$$

		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ		Lon λ	
$H_i =$	Päivä	klo =	KrT =				
$i_k =$		klok =	krk =				
$H_h =$	→	ZT =	KrT =				
Dip =		zc =	12h =				
$H_a =$	→	UT	UT =				
$r_k =$	H.P.						
		v =	$\pm d =$				
HPK	GHA =	Dec =					
pk =	$k^{ms} =$	$\pm dk =$					
$\Delta R =$	vk =	Dec =					
UK =	GHA =						
$H_t =$	$\pm \lambda =$	Aluksen liike					
$H_L =$	LHA =	Nopeus f					
$\Delta H =$	$\pm 360°$	Suunta K					
	mpk	LHA =	Ajoaika Δt				

+ = kohti - = pois

Matkalaskennan kaavat

$$\phi_2 = \phi_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \cos K) / 60$$

$$\lambda_2 = \lambda_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \sin K) / (60 \cdot \cos K)$$

$$z =$$

$$Z_n =$$

Keulakulma:

$$ts = 122°$$

$$TS = -115°$$

$$+7°$$

$$okk = 7°$$

Harjoitustentti 2019 – Tehtävä 4a)

Tähtien tunnistus

Päivä	klo =	KrT =
	klk =	krk =
13.4.→	ZT = 18:22:40	KrT = 08:29:12
	zc = +2	12h +12
→	UT = 20:22:40	UT = 20:29:12

$H_1 =$	44° 35,2'	$\gamma_{GHA} =$	142° 18,4'
$ik =$	-2,8'	$\gamma_{k^{ms}} =$	+ 7° 19,2'
$H_n =$	44° 32,4'	$\gamma_{GHA} =$	149° 37,6'
Dip =	-3,1'	$\pm \lambda =$	- 026° 55,0'
$H_s =$	44° 29,3'	$\gamma_{LHA} =$	122° 42,6'
$\times rk =$	-1,0'	$\pm 360^\circ$	

$H_t =$	44° 28,3'	$\gamma_{LHA} =$	122° 42,6'
$H_L =$	44° 33,5'	$\sin Dec = \sin Lat \cdot \sin H_t + \cos Lat \cdot \cos H_t \cdot \cos Z_{nh}$	
$\Delta H =$	-5,2'	$\sin Dec$	-0,1404110824
pois	5,2 M	(N=+/S=-)	

$\cos t =$	$(\sin H_t - \sin Lat \cdot \sin Dec) / (\cos Lat \cdot \cos Dec)$		
$\cos t =$	+0,7169037913		

$t =$	044° 12,2'	$\times LHA$	044° 12,2'
$\times LHA = t$, kun $Z_{nh} > 180^\circ$ $\times LHA = 360^\circ - t$, kun $Z_{nh} < 180^\circ$			

$\times SHA$ ja $\times Dec$ -vertailu NA:ssa	Tähti on	Rigel (α Orionis)

Merkintäpaikka	
Lat ϕ	- 26° 00,0' S
Lon λ	- 026° 55,0' W

ks
+eks
+er

Tähtien havaittu ts
$Z_{n_h} = 285^\circ$

$\times Dec$	- 8° 04,3' S

$\times LHA$	044° 12,2'
$-\gamma_{LHA} =$	-122° 42,6'
SHA	-78° 30,6'
$\pm 360^\circ$	+360°
$\times SHA =$	281° 29,6'

Sijoittaja

Tähti =	Rigel (1)
$\times Dec =$	-8° 12,3' S
$\times SHA$	281° 22,1'
$+\gamma_{LHA} =$	122° 42,6'
$\times LHA =$	404° 04,7'
$\pm 360^\circ$	-360°
$\times LHA =$	44° 04,7'
$\sin H_L = \sin Lat \cdot \sin Dec + \cos Lat \cdot \cos Dec \cdot \cos \times LHA$	
$\sin H_L =$	0,7016370323
$H_L =$	44° 33,5'
$\cos Z = (\sin Dec - \sin Lat \cdot \sin H_L) / (\cos Lat \cdot \cos H_L)$	
$\cos Z =$	0,2574253605
$Z =$	75,1°
$Z_{nh} =$	284,9°
$z = Z$ kun $\times LHA > 180^\circ$ $Z_{nh} = 360^\circ - z$ kun $\times LHA \leq 180^\circ$	
Sijoittajan graafinen kuvaaja	Karttapirros №

Kuu yläreuna		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ -26° 00,0'	N
				Lon λ -026° 55,0'	W
$H_i = 42^\circ 14,1'$	Päivä 13.4.→	klo =	KrT =		
$i_k = -2,8'$		klok =	krk =		
$H_h = 42^\circ 11,3'$		ZT = 18:24:40	KrT = 08:31:12		
Dip = -3,1'		zc = +2	12h +12		
$H_s = 42^\circ 08,2'$	13.4.→	UT 20:24:40	UT = 20:31:12		
rk =	H.P. 58,4				
42° 08,2'		v = 8,9		$\pm d = -8,8$	
HPK = 52,3'	GHA = 355° 45,2'	Dec = +15° 35,0'	N		
pk = 3,9'	$k^{ms} = 7^\circ 26,7'$	$\pm dk = -4,6'$			
$\Delta R =$	vk = 4,6'	Dec = +15° 30,4'	N		
UK = -30,0'	GHA = 363° 16,5'	W			
$H_t = 42^\circ 34,4'$	$\pm \lambda = -026^\circ 55,0'$				
$H_L = 42^\circ 32,8'$	LHA = 336° 21,5'				
$\Delta H = +1,6'$	$\pm 360^\circ$				
kohti 1,6 mpk	LHA = 336° 21,5'				

+ = kohti - = pois

$$\sin H_L = \sin Lat \cdot \sin Dec + \cos Lat \cdot \cos Dec \cdot \cos LHA$$

$$\cos Z = (\sin Dec - \sin Lat \cdot \sin H_L) / (\cos Lat \cdot \cos H_L)$$

0,6761899086

42,5466217407°

0,8514075921

31,6349015088°

z = 31,6°

Zn = 031,6°

$z = Z_n$ kun $LHA > 180^\circ$

$Z_n = 360^\circ - z$ kun $LHA \leq 180^\circ$

		Kartta	Merk. paikka	Lat ϕ	
				Lon λ	
$H_i =$	Päivä → →	klo =	KrT =		
ik =		klk =	krk =		
$H_h =$		ZT =	KrT =		
Dip =		zc =	12h =		
$H_a =$		UT	UT =		
rk =	H.P.				
		v =		$\pm d =$	
HPK	GHA =	Dec =			
pk =	$k^{ms} =$	$\pm dk =$			
$\Delta R =$	vk =	Dec =			
UK =	GHA =				
$H_t =$	$\pm \lambda =$	Aluksen liike			
$H_L =$	LHA =	Nopeus f			
$\Delta H =$	$\pm 360^\circ$	Suunta K			
	mpk	LHA =	Ajoaika Δt		

+ = kohti - = pois

Matkalaskennan kaavat

$$\phi_2 = \phi_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \cos K) / 60$$

$$\lambda_2 = \lambda_1 + (f \cdot \Delta t \cdot \sin K) / (60 \cdot \cos K)$$

z =

Zn =

Harjoitustentti 2019 Tehtävä 2a)

